

Aan De minister van Economische Zaken
de heer mr. L.J. Brinkhorst
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Datum 28 september 2005

Kenmerk 05/607

Onderwerp Energiebesparingstempo

Geachte heer Brinkhorst,

Er is veel discussie en verwarring ontstaan over de aanbevelingen van de Energieraad en de VROM raad in ons gezamenlijk advies: "Energietransitie: Klimaat voor nieuwe kansen" over energiebesparing. Op verzoek van uw ministerie willen wij daarom het standpunt van de Energieraad nogmaals toelichten. In de bijlage hebben we de letterlijke tekst over dit onderwerp uit het advies toegevoegd.

Ons standpunt kan als volgt worden samengevat:

1. Prioriteit

Energiebesparing behoort tot de goedkoopste en minst omstreden opties om zowel het probleem van de voorzieningszekerheid als dat van het milieu te mitigeren.

2. Potentieel

Vele studies hebben uitgewezen dat het technische potentieel voor energiebesparing vooralsnog zeer aanzienlijk is.

3. Extra inspanning

Om het niveau van energiebesparing significant boven het autonome niveau te tillen zal het nodig zijn om:

- de inspanningen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling te verhogen
- in een aantal gevallen energiebesparing af te dwingen door voorschriften en standaards, zoals voortschrijdende normstelling. Deze zullen niet altijd in goede aarde vallen en zullen om moedige politieke keuzes vragen.

A L G E M E N E E N E R G I E R A A D

POSTADRES
Postbus 11723
2502 AS Den Haag

BEZOEKADRES
Adelheidsstraat 8
2595 ED Den Haag

T 070 - 392 40 01
F 070 - 365 28 36
E info@energieraad.nl

Goede voorbeelden zijn het invoeren van lagere maximum snelheden in het verkeer en de kilometerheffing.

- nieuwe, meer effectieve en specifieke, instrumenten te ontwikkelen. Deze zullen ook moeten aangrijpen op de zogenaamde verspillingmarkt, waarop zonder noemenswaardige investeringen door bewuster gedrag nog aanzienlijke besparingen mogelijk zijn.

4. Het tempo

Het ontwikkelen en invoeren van nieuwe technologie en nieuwe instrumenten kost tijd. Verder hebben de meeste energieverbruikende installaties, gebouwen en apparaten een relatief lange levensduur, waardoor het introduceren van nieuwe technologie veelal wordt vertraagd. Dit betekent dat het jaren zal duren voordat het gewenste hogere niveau van besparing zal worden bereikt. Succes wordt pas bereikt bij een langdurig en consistent beleid.

5. Nederland

In Nederland kan slechts een beperkt deel van de energiebesparing worden beïnvloed door nationaal beleid. Hierbij wordt gedacht aan sectoren zoals de gebouwde omgeving (woningen, dienstensector, overheid), de niet internationaal concurrerende industrie en personenvervoer.

Een belangrijk deel van de besparing dient op Europees niveau te worden aangepakt. Om in Nederland een hoog besparingsniveau te kunnen realiseren dient dus ook Europa voor een hoog ambitieniveau te gaan kiezen. In dit verband is het recent door de Europese Commissie uitgebrachte groenboek over energie efficiency, waarmee een proces van intensivering van energiebesparing in gang wordt gezet, van belang. Hier speelt ook de relatie tussen Europese emissiehandel en efficiencybevordering in de energie-intensieve industrie.

6. Dilemma tussen doelstelling en realiteitsgehalte

Om het maximale mogelijke besparingsniveau te realiseren is het gewenst om een zeer ambitieuze, maar niet totaal onrealistische, doelstelling neer te zetten. Als de doelstelling wordt gehaald is zij niet ambitieus genoeg geweest. De Raad realiseert zich dat het zetten van een dergelijk doelstelling riskant is in onze politieke "afrekencultuur". Iets voor de 2^e kamer om over na te denken!

7. Ambitieniveau

De raden hebben geadviseerd om op termijn te streven naar een zodanig besparingsniveau dat de groeiende behoefte aan energie hiermee wordt gecompenseerd. Dit zou neerkomen op een doelstelling van 2%. Gezien het nog beschikbaar potentieel in bijna alle sectoren lijkt een dergelijk ambitieniveau op termijn gerechtvaardigd, mits in Europees verband de nodige maatregelen worden genomen.

Ten slotte wil de Raad opmerken dat de recente ontwikkelingen op de energiemarkt (hoge prijzen voor olie/gas en ook voor CO₂ emissierechten) de motivatie bij alle partijen om efficiënter en zuiniger met energie om te gaan zal bevorderen en dat hierdoor hoogstwaarschijnlijk ook de autonome besparing een extra impuls zal krijgen. Een eventuele compensatie aan huishoudens en andere kleinverbruikers voor deze hoge prijzen zou dan ook in een andere vorm gezocht moeten worden dan in een verlaging van de REB en accijnzen op energie, opdat dit effect niet wordt afgezwakt.

Hoogachtend,

de voorzitter

P.H. Vogtländer.

Verbetering van de energie-efficiency biedt nog steeds grote mogelijkheden. De energie-efficiency kan, gemiddeld genomen en op de lange termijn (van 1990 tot medio deze eeuw) gezien, nog met een factor 4 worden verbeterd.

Deze potentie komt overeen met ongeveer 2% efficiencyverbetering per jaar. Technologieontwikkeling is hiervoor essentieel. Door op technologieontwikkeling in te zetten, kan steeds opnieuw 'laaghangend fruit' worden geproduceerd dat tegen niet al te hoge kosten geplukt kan worden. De grootste mogelijkheden voor energiebesparing liggen bij het finale gebruik van energie. In de industrie kan de energie-efficiency tussen 1990 en 2050 met ongeveer een factor 2 worden verbeterd, in de transportsector een factor 4, en in de gebouwde omgeving een factor 10. Gezien deze mogelijkheden zou een uitdagende doelstelling voor het energietransitie-beleid zijn om, bij gemiddeld 2% economische groei per jaar, de vraag naar energie ongeveer constant te houden, dus nulgroei van het energiegebruik. Voor Nederland zou dit betekenen dat ons energiegebruik tot 2050 ongeveer op het niveau van 3000 PJ per jaar wordt gehouden.

Realisatie van zo'n doelstelling is alleen mogelijk wanneer hieraan ook in een groot aantal andere landen en door de Europese Unie wordt gewerkt. Onderzoek en innovatie is nodig om de verbetering met een factor 4 technologisch, economisch en sociaal vorm te geven. In Nederland liggen hier vooral kansen bij de energie-intensieve industrie (chemie, papier, staal). De aandacht hierbij moet zijn toegespitst op de ontwikkeling en demonstratie van doorbraaktechnologie. Kansen liggen er ook in de gebouwde omgeving. Hier moet het technologiebeleid, gezien de kansen, zijn gericht op bijvoorbeeld warmtevraagreductie, energieopslag, en de ontwikkeling en toepassing van meer duurzame warmtesystemen (CV-systemen; zonneboiler). Via de EU moet een versnelling van het verbeteren van de energie-efficiency in de transportsector worden gerealiseerd.¹

¹ Uit: Energietransitie: Klimaat voor Nieuwe kansen. Gezamenlijk advies van de Vrom-raad en de Algemene Energieraad. December 2004/ Pagina 172/173